

Funktionsnedsättning inom ridsporten ur ridlärares perspektiv

– en kvalitativ intervjustudie

Disabilities in equestrian sports from riding instructors' perspective
- a qualitative interview study

Ida Apelgren och Malin Karlsson

Examensarbete/Självständigt arbete • (15 hp)
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för anatomi, fysiologi och biokemi
Hippologprogrammet – kandidatutbildning
Examensarbete på kandidatnivå K 133
Uppsala 2021

Funktionsnedsättning inom ridsporten från ridlärares perspektiv - en kvalitativ intervjustudie

Disabilities in equestrian sports from riding instructors' perspective –
a qualitative interview study

Ida Apelgren och Malin Karlsson

Handledare: Gabriella Torell Palmqvist, Strömsholm
Examinator: Susanne Lundesjö Kwart, Sveriges Lantbruksuniversitet

Omfattning: (15 hp)
Nivå och fördjupning: (Grundnivå, G2E)
Kurstitel: Examensarbete i Hippologi
Kurskod: EX0864
Program/utbildning: Hippologprogrammet/kandidatutbildning
Kursansvarig inst.: Institutionen för anatomi, fysiologi och biokemi

Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2021
Serietitel: Examensarbete på kandidatnivå
Delnummer i serien: K 133

Nyckelord: pararidning, paradressyr, funktionsnedsättning, ridlärare, ridskola

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för anatomi, fysiologi och biokemi
Enheten för hippologutbildning

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

☒ JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

Det kan ibland vara svårt för personer som lever med funktionsnedsättningar att få en fungerande vardag. En del anser att det är svårt att resa och ta sig runt själva och andra känner sig som en börda för sin omgivning. Det finns studier som visar att idrottsaktiviteter inte förekommer i samma utsträckning för unga personer med funktionsnedsättningar som det gör för unga personer utan dem. Det saknas forskning som belyser ridlärares upplevelser och erfarenheter av att undervisa och leda personer med funktionsnedsättningar inom ridsporten. Det finns behov av att synliggöra vilka utmaningar och möjligheter som föreligger med pararidningen och dess framtid. Syftet med den här studien är att undersöka verksamma ridlärares erfarenheter och tankar kring att undervisa elever med funktionsnedsättningar på ridskola. Frågeställningarna till studien är: Vilka utmaningar och möjligheter ser verksamma ridlärare med ridundervisning för ryttare med funktionsnedsättningar? Hur förhåller sig ridlärare kring frågan angående pararidningens utvecklingsmöjligheter på Sveriges ridskolor?

Den här studien grundades på intervjuer med sex verksamma ridlärare på sex olika ridskolor under februari till mars månad år 2021. Ridskolorna valdes ut via handplockat urval och var de som erbjöd pararidning till sina elever. På grund av rådande situation med Covid-19 genomfördes intervjuerna digitalt då fysiska besök inte var lämpligt. Frågorna som ställdes i intervjuerna var semistrukturerade vilket resulterade i att alla respondenter inte fick exakt samma frågor även om de 20 grundfrågorna var samma för samtliga. Svaren analyserades genom tematiska innehållsanalyser och jämfördes sinsemellan vilket sedan genererade i kategorier kopplade till frågeställningarna. Kategorierna blev följande: *Ridgrupperna* där resultat som antal elever, antal grupper och antal minuter per lektion ingick. *Mål för eleverna* bestod av resultat om gruppernas mål eller ryttarnas individuella mål. Målen kunde antingen vara personlighetsmässiga eller prestationsmässiga men också om verksamheten hade mål om anläggningens utveckling. I kategorin *utmaningar och möjligheter* beskrivs de största skillnaderna med att undervisa personer med funktionsnedsättningar och personer utan dem samt hur respondenterna ser på verksamhetens utveckling inom området. Sista kategorin var *utveckling och framtid* där resultat beskrivs om hur respondenterna på respektive anläggning arbetar för att få fler medlemmar, hur eleverna anmäler sig samt om de aktivt arbetar för att bli mer attraktiva på marknaden. Genom att även redogöra för marknadsföringen blev det tydligt hur respondenterna såg på frågan kring ridskolornas framtid och utveckling. Ridlärares perspektiv på utvecklingen och framtiden för pararidning på ridskolor skiljde sig åt beroende på hur stor verksamheten var och hur väl ekonomin tillät förändringar.

Resultaten i studien visade på att de största utmaningarna med undervisning av funktionsnedsatta personer var att nå fram till eleverna på ett sätt som fick alla att förstå. Eleverna med funktionsnedsättningar behövde fler resurser och mer pedagogiska instruktörer. Möjligheterna som betonades var att ridningen gav en lycka för både elever och instruktörer att uppnå något tillsammans. Såväl kroppslig och rörlig utveckling som personlig utveckling. Det var tydligt att ridlärare bör vara både flexibla och uppfinningsrika i sin undervisning.

Slutsatsen av den här intervjustudien var att utmaningarna av att undervisa ryttare med funktionsnedsättningar är fler än möjligheterna. Utmaningarna var att skapa en säker miljö och att kunna nå fram till eleverna på ett pedagogisk vis. Ytterligare utmaningar var anläggningarnas faciliteter samt att få verksamheten att gå runt ekonomiskt. Möjligheterna som framhölls var främst att verksamheten skapade gemenskap och gav eleverna mål att se fram emot, exempelvis tävling. Det fanns stor utvecklingspotential gällande utvecklingsmöjligheterna på ridskolorna. Ridlärarna hade en ambition och önskan att ridskolorna ska kunna erbjuda en ännu mer anpassad anläggning. De avsåg därför att kunna utveckla anläggningen i form av: fler ramper, bättre utrustning och pedagogiska läromedel.

Nyckelord: pararidning, funktionsnedsättning, ridlärare, ridskola

Abstract

There is not enough research on riding instructors' perspective of teaching riders with disabilities. It is important to acknowledge challenges and possibilities of the development for the future on riding schools in Sweden. The aim of this study is to investigate how riding instructors on Swedish riding schools teach students with disabilities to ride. The questions that were to be answered in the study was: What are the challenges and possibilities for riding instructors to teach riders with disabilities? What perspective does riding instructors' have on the possible development for people with disabilities to ride at Swedish riding schools?

In this study, six riding instructors from six different riding schools were interviewed during the months of February to March year of 2021. The interviews took place through digital meetings due to the situation of Covid-19. Since the questions were semi-structured the instructors were not given the exact same questions, but the 20 main questions were the same. The answers were analyzed through qualitative data analysis which were coded into categories based on the study's questions. The results show that it is a challenge to make sure that all riders understand the instructions. Riders with disabilities needed more resources and pedagogical teachers. The main possibilities were that riders and teachers together create a social community with both bodily and personal development. The opinions of the riding instructors were very varied considering what was most challenging with their job and what the possibilities were.

The conclusion of the study was that the challenges of teaching riders with disabilities were greater than the possibilities. The challenge was to create a safe environment and good communication between riders and teacher. Another challenge was to make the activity profitable. The possibilities they considered, were the fact that they create a social community in the stable and give riders with disabilities at riding schools goals to look forward to, such as competition. There was great potential regarding the opportunity of development at the riding schools. The riding instructors had an ambition and dream for riding schools to offer more adapted facilities. They wanted to develop facilities in the form of: more ramps, better equipment and pedagogical teaching aids.

Keywords: Para equestrian, disability, riding instructor, riding school

Innehållsförteckning

Förkortningar.....	9
1.	11
1.1.	13
1.2.	14
1.3.	14
2.	14
2.1.	15
2.2.	16
2.3.	17
2.4.	18
2.5.	19
3.	19
3.1.	20
3.2.	Datainsamlingsmetod och Fel! Bokmärket är inte definierat.
3.3.	23
3.4.	22
4.	23
4.1.	24
4.2.	26
4.3.	27
4.4.	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.5.	31
5.	31
5.1.	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.2.	Reliabilitet och validitet.....33
5.3.	Utmaningar och möjligheter på ridskolorna.....34
5.3.1	Utmaningar.....35
5.3.2	Möjligheter.....
	32
5.4.	32
5.5.	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.6.	36
Referenser	39
Författarnas tack	43
Bilaga 1	44
5.7.1.	44
Bilaga 2	45
5.7.2.	45

Förkortningar

SvRF	Svenska ridsportförbundet
SRL 1-3	Svensk ridlärare level 1–3
MDF	Myndigheten för delaktighet
FBO	Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna
THL	Institutet för hälsa och välfärd
IRT	Intresseföreningen för ridterapi

1. Inledning

Inom ridsporten är gemenskap ett ämne som aktivt drivs av de olika organisationerna som finns i hästnäringen. Ridskolor runt om i landet måste välkomna alla oavsett ålder, kön, etnicitet samt eventuell funktionsnedsättning för att få märkningen "kvalitetsmärkt ridskola" av Svenska ridsportförbundet (SvRF) (SvRF 2018). Integreringsmöjligheterna är något som regeringen och föreningsidrotten har satsat på för svensk ridskoleverksamhet (SvRF 2017) och som är viktiga för ridskolornas framtid. Det har gynnat svensk ridsport att utveckla verksamheten för personer med funktionsnedsättningar (SvRF 2017). Idag räknas ridning som en av de största ungdomsidrotterna i Sverige vilket medför att det krävs utbildning av god kvalitet i ett större omfång (Hildestrand 2008) som inkluderar elever med funktionsnedsättningar. Ridlärare på Sveriges ridskolor arbetar för ett gott samspel mellan ridlärare och elev där kommunikation är en bidragande faktor för att uppnå det (Hildestrand 2008).

Det finns olika benämningar för personer som lever med någon typ av fysisk eller psykisk nedsättning. I Sverige används vanligast begreppen funktionsnedsättning, funktionshinder eller handikapp däremot anses ordet *handikapp* vara föråldrat (THL 2018). Begreppet funktionsnedsättning talar bland annat för att en persons hjärna kan ha en utvecklingsstörning, eller att kroppen har en nedsättning i form av rörelsehinder, synnedsättning eller hörselnedsättning (FUB 2018). Begreppet funktionshinder talar för hur nedsättningar kan orsaka förhinder i vardagen för personer som lever med dem (FUB 2018). Handikappförbundet har bytt namn till *Funktionsrätt Sverige* som talar för att det är en mänsklig rätt att kunna fungera i samhället och ha likvärdiga rättigheter som andra (FUB 2018). Ett annat nytt ord i samhället är *funktionsvariation* som innebär att alla människor har sin unika uppsättning av styrkor, svagheter, förmågor och oförmågor (THL 2018). I den här studien kommer begreppet funktionsnedsättning att tillämpas då det i forskningssammanhang är det mest relevanta. I samhället används däremot begreppen funktionsvariation och funktionsrätt allt mer frekvent (FUB 2018).

Personer med funktionsnedsättningar som utövar ridsport har fått benämningen *pararyttare*. I Sverige finns det ungefär 4000 ryttare som har någon form av funktionsnedsättning som utövar pararidning enligt Svenska ridsportförbundet (2019) och cirka 100 av dem har tävlingslicens (SvRF 2004). Inom ridsporten har olika typer av funktionsnedsättningar delats in i fyra grupper: personer med utvecklingsstörning, personer med neurotiska funktionsnedsättningar, personer med rörelsenedsättning och personer med synnedsättning (SvRF 2019). Agneta Aronsson är förbundskapten för paralandslaget i Sverige och har varit aktiv inom pararidning sedan 80-talet. Agneta uttalade sig i en intervju om hennes roll och syn på pararidning och ryttarna som utövar det. (Svenska Parasportmagasinet 2017)

Min inställning var att pararyttarna var ryttare och inte handikappade. Många av dem hade startat sin ridkarriär genom att ridningen har använts mycket inom rehabilitering och som terapi men sjukgymnaster är ju inte ridlärare. Det är däremot jag, poängterar Agneta Aronsson. Det

är det jag kan och därför undervisade jag redan från början pararyttarna på samma sätt som jag undervisade andra ryttare - Agneta Aronsson (Svenska Parasportmagasinet 2017, s.9).

Studier har undersökt hur det är för personer med funktionsnedsättningar att vistas i stallmiljö. I en studie av Ericson (2014) hade de deltagande olika funktionsnedsättningar; dövblinda, blinda, gravt synskadade samt nedsatt kroppsfunction. Resultatet av studien visade på att det fanns högre risker för skador för personer med funktionsnedsättningar att vistas i stallmiljö. Det kunde exempelvis gälla användning av redskap samt omständigheter i miljö och terräng i form av begränsad framkomlighet. I studien var det viktigt att ta hjälp av personer utan funktionsnedsättningar samt organisera allt i stallet så att varje redskap hade sin specifika plats för att det skulle fungera. Mockning, som är fysiskt och kan vara krävande, gick att genomföra i liten omfattning för de aktiva eleverna med funktionsnedsättningar. Skötsel av häst gick att utföra i större utsträckning då det inte krävde lika mycket av kroppen. Det var viktigt att stallet var anpassat med breda stallgångar, dörrar som var enkla att få upp (alternativt automatiska dörrar) samt stallgångar i betong för rullstolsburna personer. (Ericson 2014)

I Sverige finns det inget register på exakt hur många personer som lever med någon typ av funktionsnedsättning enligt myndigheten för delaktighet (MDF). Det kan bero på att graden av funktionsnedsättning kan variera och tolkas olika av människor i samhället (MDF 2020). Det kan exempelvis handla om långvariga nedsättningar som berör synen, hörseln eller andra organ, men också om rörelseförhinder i form av skelett- eller muskelskador (MDF 2020). En del personer med någon typ av funktionsnedsättning lever under sämre villkor i samhället än de personer som inte har dem i dagens samhälle, särskilt barn och unga. Studier visar bland annat att det inte finns idrottsaktiviteter i samma utsträckning för barn och unga som lever med någon typ av funktionsnedsättning som det gör för barn och unga utan dem (Flygare & Forsberg 2005).

1.1. Problem

Det saknas forskning som belyser ridlärares upplevelser och erfarenheter av att undervisa och leda personer med funktionsnedsättningar inom ridsporten. Det finns behov av att synliggöra vilka utmaningar och möjligheter som föreligger med pararidning och dess framtid på Sveriges ridskolor för att kunna utveckla verksamheterna.

1.2. Syfte

Syftet med den här studien är att undersöka verksamma ridlärares erfarenheter och tankar kring att undervisa elever med funktionsnedsättningar på ridskola.

1.3. Frågeställningar

- Vilka utmaningar och möjligheter ser verksamma ridlärare med ridundervisning för ryttare med funktionsnedsättningar?
- Hur förhåller sig ridlärare kring frågan angående pararidningens utvecklingsmöjligheter på Sveriges ridskolor?

2. Teoriavsnitt

2.1. Ridning med funktionsnedsättning

Att leva med en funktionsnedsättning eller ett funktionshinder kan vara en svårighet i sig, desto viktigare blir stödet från samhället och människorna i omgivningen. I en sport som ridning är stödet från ridlärare och tränare viktigt för alla ryttare men framförallt för personer som behöver extra stöd som personer med funktionella svårigheter. Lundquist Wanneberg (2014) skriver i en artikel till tidningen *Svensk idrottsforskning* om en genomförd studie där vikten av förhöjd självkänsla och tillhörande av en gemenskap diskuterades. I artikeln beskrev författaren hur hästar och ridning bidrar till detta och hur personer som lever med funktionsnedsättningar fått god effekt av att utöva ridning (Lundquist Wanneberg 2014).

Lundquist Wanneberg (2014) förklarade i artikeln hur personerna i studien förbättrades gällande koordination, rörelseförmåga, balans, hållning, självförtroende, självkänsla och självbild. En del av de intervjuade beskrev rädslan av att komma tillbaka till ridningen efter en skada eller sjukdom. Rädslan kunde grundas i att få minnesbilder från eventuell olycka eller av att inte kunna hålla balansen på hästen. Samtliga kände däremot känslan av att de hörde hemma i sadeln igen efter en tid tillsammans med hästen. En av respondenterna beskrev det på följande vis: "Det är nästan så att jag uppskattar det ännu mer nu. Just det här att komma ut i skogen, för nu är man ju lite begränsad i sand och så där. Det tar ju tvärstopp med rullstolen. Men bara att komma ut, man blir ju som vanlig igen." (Lundquist Wanneberg 2014, s.32)

Det är tydligt att säkerheten vid hästhantering blir allt viktigare när ridlärare undervisar personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar. En studie av Nordmark och Wisén (2011) berörde frågor gällande viktiga faktorer för säkerhet och tillgänglighet vid hästhantering för personer som lever med en funktionsnedsättning, mer specifikt rullstolsburna personer. Via intervjuer med ridlärare samt rullstolsburna personer drogs slutsatser om hur säkerheten på ridanläggningar ser ut i dagsläget och vad som kan åtgärdas för att öka säkerheten (Nordmark och Wisén 2011). Svenska ridsportförbundet har fastställt en säkerhetspolicy som lyder:

Svenska Ridsportförbundets ansvar som centralorganisation är att säkerställa och utveckla säkerhets- och djurskyddsarbetet inom svensk ridsport. Ridsportförbundet har som målsättning att svensk ridsport skall karaktäriseras av gott djurskydd och hög säkerhet för de aktiva. - SvRF 2014, s.1

Slutsatsen i studien av Nordmark och Wisén (2011) var att det fanns sju faktorer som påverkar och kan underlätta för en rullstolsburen person i stallmiljö. Säkerheten vid hantering och skötsel av hästar, anpassad stall- och närmiljö, säkerheten vid uppsittning, ta hjälp av en medhjälpare, anpassad skötselplats för

ökad tillgänglighet till hästen, tillgängligheten till cafeteria och läktare samt tillgänglighet till utrustningen.

2.2. Ridning som terapiform

Med begreppet hippoterapi menas att hästen används som en typ av sjukgymnastik där dess rörelse förs över till ryttarens kropp (Lunquist Wanneberg 2014). Med begreppet ridterapi menas att ryttaren inte endast följer hästens rörelser utan är mer aktiv själv och eventuellt vill förbättra kroppsliga förmågor (Lunquist Wanneberg 2014). Rehabiliteringen kan vara både social, fysisk och psykisk beroende på funktionsnedsättningen hos personen (Lundquist Wanneberg 2014). Ridterapi kan utföras på flera olika vis. Antingen rider ryttaren själv, eller så kan en person gå bredvid och stödja eller hålla i, eller så är ryttaren bara i stallet och är med i miljön runt hästen. Med hjälp av ridterapi tränar personerna som lever med en funktionsnedsättning upp sin balans, kroppsmotorik, kroppsmedvetenhet och koncentration tillsammans med ett djur enligt Lindgren (2007).

Lindgren (2007) undersöker i sin kvantitativa intervjustudie hur arbetsterapeuter använder sig av terapiridning, att sköta om hästen och att vara i stallmiljö. I många fall finns det specialanpassad utrustning för ryttare som lever med funktionsnedsättningar. Exempel på specialanpassad utrustning kan vara en sadel med ryggstöd eller ett stort fast handtag framtill (Lindgren 2007). Vakuumsadel är också ett hjälpmedel som används för att suga fast ryttaren i sadeln och hjälpa ryttaren sitta still samt i balans (Lindgren 2007). De hästar som passar som terapihästar ska vara stabila, välutbildade, lätthanterliga och inte vara lättskrämda. Ridning används många gånger som en terapiform inte endast för att ryttarna ska få en bättre balans, styrka eller koordination utan också för att de ska få motivation för ett fritidsintresse och uppnå en god livskvalité.

Ridterapi blir som ett komplement till behandling för personer med funktionella avvikelser. Fördelen med behandlingsformen är att den går att anpassa efter alla åldrar. Alla personer med funktionsnedsättningar är egna individer som var och en lever med sin typ av variation. Vare sig det rör sig om muskelnedsättning, eller intellektuell nedsättning behandlas alla utefter sitt individuella mål (von Arbin, 1994). Personerna som arbetsterapeuterna behandlade i studien av Lindgren (2007) hade funktionsnedsättningar i form av neurologiska skador, exempelvis: stroke, tumörer, migrän och muskelsjukdomen multipel skleros (MS). En del patienter hade även traumatiska hjärnskador. Det förekom även att en del led av psykisk ohälsa, ångest eller utmattningssyndrom samt barn med autism. En av frågorna som besvarades var "Varför terapiridning?" varpå terapeuterna ur eget perspektiv svarade: "Med hjälp av ridterapi tränar man motorik, balans, kroppsmedvetenhet, lateralitet, koncentration i mycket nära interaktion mm. med ett djur. Ingen annan terapiform erbjuder detta." (Lindgren 2007, s. 13)

Förutom terapiridningens positiva påverkan på patienter är det viktigt att terapeuterna är medvetna om skillnaden att behandla/undervisa personer som lever

med någon funktionsnedsättning och att behandla/undervisa personer som inte gör det. Respondenterna svarade i studien att ”om patienten är positiv till ridterapi så kan man med denna behandlingsmetod stärka/träna många aktivitetsområden vid ett behandlingstillfälle.” (Lindgren 2007, s.13). Författaren hade kriterier på att respondenterna skulle vara legitimerade arbetsterapeuter samt ha tidigare erfarenhet av terapiridning för att ingå i studien. Intresseföreningen för Ridterapi (IRT) hade fem medlemmar som anmält sig som arbetsterapeuter, varav två av dem uppfyllde kriterierna för studien. Respondenterna fick fylla i en egenkonstruerad enkät som bestod av åtta frågor med fasta svarsalternativ samt 20 frågor med öppna svarsalternativ. De resultat som framgick via enkäterna var att terapeuterna ansåg att ridterapi gav positiv effekt på patienterna inom flera områden. De såg bland annat resultat i social interaktion, rid-tid och reaktion hos patienterna. Även den fysiska förmågan visade utvecklas positivt med ridterapi, exempelvis bättre balans, symmetri, jämviktsreaktioner och förmågan till bilateral användning av armar och ben. (Lindgren 2007)

2.3. Sportcoachers perspektiv på att träna personer med funktionsnedsättningar

En studie av McMaster et al. (2012) syftade till att undersöka olika sportcoachers erfarenheter att lära ut inom olika sporter för personer som lever med funktionsnedsättningar. I studien deltog fem coacher eller tränare som coachade idrottare inom olika sporter; vattenskidåkning, simning, rullstolsbasket, rugby och tennis på varierande nivåer från nybörjare till elit. Två av de fem coacherna hade själva en funktionsnedsättning och alla fem hade en utbildning i att undervisa personer med funktionsnedsättningar. I studien skulle coacherna delta i två olika moment. Ett moment var att coacherna skulle observeras när de undervisade sina elever under två tillfällen och ett annat moment var intervjuer, även det vid två tillfällen. Intervjufrågorna var strukturerade till att uppmuntra en diskussion och reflektion över coachernas utveckling. (McMaster et al. 2012)

Resultaten i studien indikerade att det fanns tre ämnen som påverkade coachernas sätt att lära ut och utvecklas. Ett var coachernas egna bakgrund, det andra var deras sätt att lära sig nya saker och det tredje var deras möjligheter till utveckling inom sporten de utövar. Alla coacherna framförde nyttan av att ta in och lära sig från olika situationer. De förde vidare fram bristen på resurser som fanns samt bristen på utbildningar inom ämnet. Slutsatsen av studien var att det fanns för lite forskning och kunskap inom ämnet och att det fanns stora utvecklingsmöjligheter inom sport för både coacher och personer som lever med funktionsnedsättningar. (McMaster et al. 2012)

Kohe & Peters (2017) skriver i sin bok *High performance disability sport coaching* om hur det är att vara coach på högpresterande nivå inom olika parasporter. De berättar att det finns tidigare studier och böcker om parasporter och paralympics men att det saknas fakta om coachernas upplevelser. De ville lyfta coacher och

ledare inom parasporten runt om i världen och tillgodose en resurs för dem att ifrågasätta sin egen lärstil. I en av intervjuerna med rodd-coachen Tom förklarar han att det är viktigt att hitta en balans mellan att vara en pushande coach och stöttande kamrat. "You can't push someone in a camp-like situation for years. They get bored; they have other lives to live so we just have to work with what we've got." (Kohe & Peters 2017, s.31)

I en studie gjord av Wareham et al. (2017) var syftet att undersöka om personer med funktionsnedsättningar får samma förutsättningar från deras tränare som personer utan dem får för att kunna nå den fulla potentialen inom sporten. De deltagande i intervjun var tolv tränare varav nio av tränarna hade elever upp till paralympisk nivå, två av tränarna hade upp till elitnivå och en tränare hade elever upp till nationell nivå. Intervjuerna bestod av frågor om deras utveckling i karriären, uppfattning om idrottare som lever med funktionsnedsättningar och om hur det är att träna de personerna. Resultaten delades upp i två grupper: en grupp för de tränarna som hade tränat personer med funktionsnedsättningar innan studien och en grupp för de som inte hade gjort det.

Resultaten visade även att en av tolv tränare endast tränade personer med funktionsnedsättningar för att komma framåt i karriären medan elva av tränarna gjorde det för att utvecklas personligt och kunna hjälpa alla typer av människor i sporten. Alla tolv tränare hade problem med att få tillgång till rätt resurser i form av exempelvis hjälpmedel. Det fanns även en brist på resurser vilket begränsade i hur de kunde träna personer med funktionsnedsättningar. Slutsatsen var att det fanns begränsat med resurser som hindrade möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att tränas på rätt sätt. Coacherna i sig hade även bristande kunskap om hur de skulle gå tillväga kring förberedelserna innan de började träna personer som lever med funktionsnedsättningar. (Wareham et al. 2017)

2.4. Lärares perspektiv på att undervisa studenter med funktionsnedsättningar

För att få en bredare inblick i ämnet berördes även artiklar om funktionsnedsättningar och funktionshinder i allmänhet och inte endast i hästsammanhang till den här studien. En särskild studie berörde lärares perspektiv på att undervisa studenter med funktionsnedsättningar. Studien var en kvalitativ studie som handlade om universitetsstudenter från Hong Kong som hade en funktionsnedsättning och deras lärare samt personal på skolan. Syftet med studien var att lära sig hur andra såg på personer som lever med funktionsnedsättningar och hur de blir behandlade. För att få delta i studien behövde personerna prata flytande engelska vilket medförde reducerat antal deltagande. Under en termin intervjuades fem olika studenter med funktionsnedsättningar, nio lärare till studenterna och sex personer som tillhörde övrig personal på ett stort universitet i Hong Kong. Sex intervjuformulär upprättades, ett för personal, ett för lärare och fyra för studenter. Varje student med en funktionsnedsättning intervjuades fyra gånger under en period

på fyra månader. Lärare och personal intervjuades en gång var. Alla intervjuer spelades in och dokumenterades. (Gilson, 2011)

Resultaten visade att lärare och personal förstod att studenter med en funktionsnedsättning inte ville bli behandlade annorlunda eller ha någon medömkan. De vill bli behandlade precis som alla andra studenter. För lärare och personal var det viktigt att inte se studenterna som personer med ett handikapp utan snarare som personer med ett fysiskt eller psykiskt förhinder. Undersökningen visade även att personer med funktionsnedsättningar har det svårt psykiskt med depression och mental sjukdom. Flera av lärarna tyckte att funktionsnedsättningen gjorde många av studenterna starkare och att de jobbade hårt. Studenternas inställning till deras egen funktionsnedsättning var olika och skilde sig åt beroende på i vilket stadie de själva befann sig i. Studenterna upplevde att de var en börda för personer i deras omgivning och känslan av skam och frustration var en gemensam faktor mellan studenterna. En av studenterna beskrev sin självbild på följande sätt:

”They appreciate my effort put to overcome my disability problem...to strive hard to improve my own weakness, and also to equip myself with more skills and techniques to enhance my competitiveness. If I can achieve more than them, I think that they will appreciate more.” - Gilson, 2011

I alla intervjuerna med studenterna togs problem med fokus på deras självkänsla upp i relation till deras funktionsnedsättning men de hade samtidigt inte samma syn på andra personers nedsättningar. Slutsatsen var att det behövs mer forskning inom ämnet och att de personer som lever med funktionsnedsättningar inte upplever att det är normaliserat. (Gilson, 2011)

2.5. Tävling för ryttare med funktionsnedsättning

Ridning med funktionsnedsättning utövas förutom på ridskolor och som behandlingsform även på tävlingsnivå och då kallas ryttarna för pararyttare. Det finns olika tävlingsnivåer beroende på vilken typ av funktionsnedsättning tävlingsryttarna lever med. Pararyttare som tävlar kan efter samråd med tävlingsledning få dispens att använda hjälpmedel (SvRf 2020). Pararyttaren Felicia Grimmenhag rider exempelvis med ett spö i vardera hand samt med spännband i sadeln för att sitta säkert då hon har förlorat båda sina ben i en olycka (Hästsverige 2020).

Högre upp i klasserna inom ridning för personer med funktionsnedsättning kallas sporten paralympics. Paralympics är parasportens motsvarighet till de olympiska spelen. Av 27 olika sporter är ridsporten en av dem som har ett paralandslag på elitnivå. Personerna som tävlar delas även in i fyra olika grader beroende på vilken typ av funktionsnedsättning de lever med. (Sveriges paralympiska kommitté 2020)

3. Material och metod

3.1. Urval

Materialet som användes i studien var anteckningar och inspelningar från genomförda intervjuer med ridlärare samt insamlad information från studier och artiklar kopplade till tidigare forskning om ämnet. Sex ridskolor som bedrev sina verksamheter i Hallands län, Västra Götalands län, Närke län, Gävleborgs län och två ridskolor från Stockholms län kontaktades via mejl och informerades om hur intervjun skulle gå till. De upplystes även om att den skulle äga rum digitalt på grund av rådande situation med Covid-19 för att undvika fysiska besök. Valet av ridskolor gjordes via handplockat urval av ridskolor i Sverige som erbjöd pararidning via deras hemsida. Under den första kartläggningen valdes ridskolor ut som låg i Stockholms- och Västmanlandsområdet för att skribenterna enklare skulle kunna ta sig till platserna, ett så kallat bekvämlighetsurval i enlighet med Bryman (2011). Beslutet att ersätta fysiska besök med digitala intervjuer breddade sökningsområdet av ridskolor och i samband med det kunde även ridskolor i övriga län utanför området kontaktas.

En sammanställning av studiens respondenter gjordes för att jämföra utbildning, ålder samt aktiva år som undervisande ridlärare (Se tabell 1). Respondenterna som deltog i studien var inte anonyma för skribenterna men kom att benämnas som "ridlärare x" från "ridskola x", transkriberade som "R1, R2, R3, R4, R5, R6" i studien, vilket de blev informerade om i mejlet nämnt ovan. Den intervjuade ridläraren representerade då hela ridskolan och svaren som redovisas är en sammanställning av ridlärarens egna åsikter samt dennes upplevelser på respektive ridskola.

Tabell 1 Sammanställning av studiens respondenter (3-stegskurs är en ledarutbildning för personer med funktionsnedsättningar)

Respondenter	Arbetsbefattning	Ålder	Utbildning	Aktiva år på ridskola	Ridskolans län
R1 (pilot)	Ridlärare	26 år	- Ridsportgymnasium - Beridare	2,5 år	Gävleborg
R2	Ridlärare Verksamhetschef	38 år	- Hippolog - SRL 3	9 år	Stockholm
R3	Ridlärare	60 år	- SRL 2 + 3 - 3-stegskurs - C-tränare	41 år	Närke
R4	Ridlärare	69 år	- 3-stegskurs	15 år	Stockholm
R5	Ridlärare	22 år	- SRL 1 + 2	9 år	Västra Götaland
R6	Ridlärare	64 år	- Rk0 utbildning - 3-stegskurs	18 år	Halland

3.2. Datainsamlingsmetod & Design

Under februari och mars månad år 2021 genomfördes intervjuer med sex ridlärare som jobbar på olika ridskolor runt om i Sverige i syfte att undersöka deras upplevelser och erfarenheter av att undervisa elever med funktionsnedsättningar. Respondenterna kontaktades via mejl där de fick ta del av ett informationsbrev (se bilaga 1) med tillhörande samtyckesblankett (se bilaga 2) som berörde att studien tog hänsyn till Vetenskapsrådets etiska forskningsprinciper (2002). En pilotintervju ägde rum innan övriga intervjuer. Syftet med pilotintervjun var att säkerställa kvaliteten på frågorna, få en överblick på hur lång tid en intervju tar samt kontrollera tekniken. Under pilotintervjun antecknade en av skribenterna efter varje fråga för att förbereda inför kommande intervjuer vilka av frågorna som var relevanta och vilka som exkluderades alternativt utvecklades.

Till intervjuerna tillämpades grundad teori som är en semistrukturerad kvalitativ forskningsmetod (Bryman 2016). Respondenterna fick svara på förutbestämda frågor som förekom i öppen form vilket innebär att respondenterna själva fick tolka frågorna och formulera svar utefter tolkningen. Metoden användes för att kunna ge respondenterna utrymme att få kort förklaring av frågan om eventuella missförstånd skulle uppstå, även för att ge respondenterna möjlighet att reflektera och utveckla sina svar. Enligt Bryman (2016) finns det både för- och nackdelar med öppna frågor

i intervjuer. Fördelen är att respondenterna svarar mer personligt och själva får chans att tolka frågan och svara utifrån tolkningen. Nackdelen kan vara att det kan ta längre tid eftersom en del respondenter väljer att formulera sig mer utförligt eller att respondenterna tolkar frågorna olika. Att de formulerar sig mer utförligt kan dock vara en fördel i sig beroende på vad som önskas uppnås med studien.

Till intervjuerna användes dator, inspelningsutrustning för att kunna lyssna på intervjuerna i efterhand samt en frågeguide (se bilaga 3) med cirka 20 frågor som berörde studiens frågeställningar. Frågeguiden innehöll semistrukturerade frågor kopplade till ridlärares perspektiv av att undervisa personer som lever med någon typ av funktionsnedsättning. Efter genomförda intervjuer transkriberades varje intervju i separata Word-dokument där alla yttrande ord från respondent samt opponent antecknades. Betydelsefulla citat plockades ut för att synliggöra resultatet.

3.3. Analys intervjuer

Efter genomförda intervjuer och transkriberingar på separata word-dokument tillämpades en tematisk innehållsanalys i enlighet med Bryman (2016). Innehållsanalysen var till hjälp för att objektivt och systematiskt skapa en slutsats utifrån en sammanställning av transkriberingarna. Det tydliggjordes vilka frågor som respondenterna hade svarat mer utförligt på, vilka som kunde kopplas till studiens frågeställningar samt vilka frågor som kom att bli irrelevanta för studiens resultat. Analyserna kodades i enlighet med Bryman (2016) där respondenternas svar jämfördes. Med det menas att det utifrån jämförelserna och analyser av respondenternas svar bildades kategorier som kom att strukturera studiens resultat vilket slutligen smalnade av till en slutsats (Bryman 2016).

Respondenternas svar redovisades enskilt under varje kategori för att sedan jämföras i diskussionen. Metoden att skilja på respondenternas svar i resultatet tillämpades i syfte att tydliggöra hur det såg ut på varje enskild ridskola. Verksamheterna och förutsättningarna för ridlärarna skiljde sig åt så därför togs beslutet om att tydliggöra mer nyanserat hur de upplevde och erfor verksamheten de befann sig på. Eftersom studien endast riktade sig till sex av Sveriges ridskolor och inte alla Sveriges ridskolor blev resultatet enklare att tyda via den metoden än om alla respondenters svar hade blandats under varje kategori. Ett undantag gjordes under rubriken *Utrustning och anläggning* då det var en sammanställning av frågor där respondenterna fått fria ord att beskriva hur de har det på respektive anläggning. Respondenterna valde att ta upp olika saker, en del berättade om den anpassade anläggningen och andra om den anpassade utrustningen etcetera.

3.4. Forskningsetik

Forskningsetik innebär tillämpning av grundläggande principer inom vetenskaplig forskning och syftar till etiska handlingar inom exempelvis studier som den här. I den här studien skickades ett informationsbrev ut till samtliga respondenter där det framgick studiens syfte, hur intervjun skulle gå till och att personuppgifter är konfidentiella samt en samtyckesblankett som respondenterna fick fylla i innan intervjun. I mejlet som skickades till respondenterna blev de bland annat informerade om att studien tog hänsyn till Vetenskapsrådets etiska forskningsprinciper (Vetenskapsrådet 2002).

Informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet samt konfidentialitetskravet är enligt Vetenskapsrådet de fyra etiska forskningsprinciperna som skall tillämpas då utomstående personer skall ta del av studien på något vis. Informationskravet innebär att respondenterna i exempelvis en intervju skall informeras om deras syfte i studien, att de frivilligt medverkar och att de har rätt att avbryta sin medverkan. Enligt samtyckeskravet måste det framgå att respondenterna själva fått ta ställning om de velat medverka eller ej. Nyttjandekravet talar för att resultaten från intervjuerna endast skall användas i forskningsändamål, svaren från intervjuerna i den här studien användes enbart i forskningsändamål. Konfidentialitetskravet innebär att personuppgifterna från respondenterna inte skall nämnas i studien, däremot har skribenterna av studien tillgång till dessa. (Vetenskapsrådet 2002).

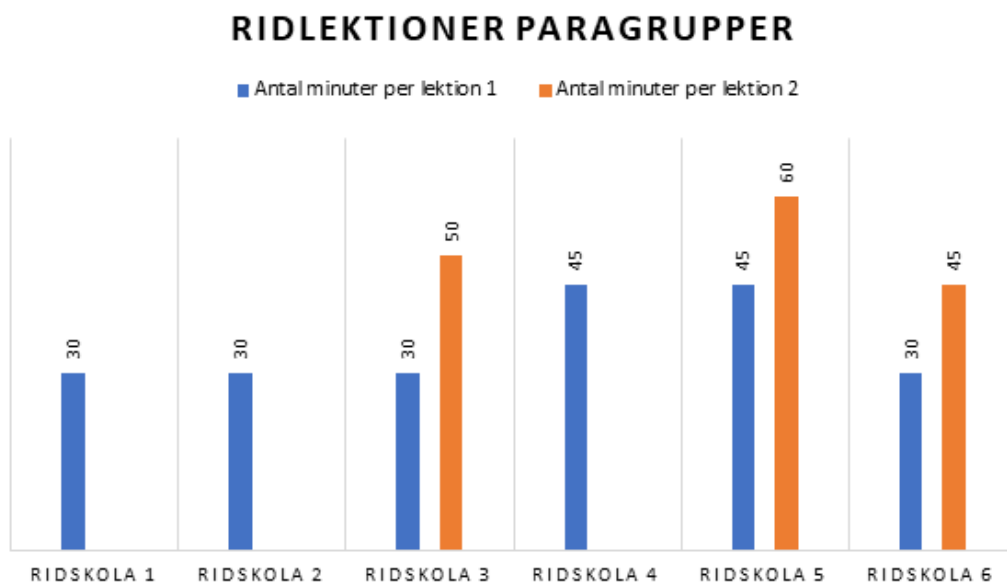
4. Resultat

Under intervjuerna fick respondenterna svara på frågor som berörde ridskolornas ridgrupper för elever med funktionsnedsättningar. Frågorna handlade bland annat om antal elever, storlek på ridgrupperna och antal minuter per lektion. Respondenterna fick även svara på frågor kopplade till frågeställningarna som berörde bland annat deras syn på utmaningar och möjligheter som ridlärare för funktionsnedsatta elever. Slutligen fick de frågor som berörde ridgruppernas mål samt hur ridskolan marknadsför pararidningen på respektive ridskola.

Efter genomförd pilotintervju togs inga frågor bort från intervjun, däremot lades en del frågor till för att få tydligare svar. Exempel på frågor som lades till var “Hur länge har du undervisat personer med funktionsnedsättningar?” samt “Hålls lektionerna både inomhus och utomhus?”. Under pilotintervjun blev det även tydligt att skribenterna ville veta mer om utvecklingsmöjligheterna på ridskolorna och därför lades frågor som “har ni några planer på att utveckla pararidningen ytterligare?” till som även berörde tävlingsmöjligheter.

4.1. Ridgrupperna

Frågor som berörde ridgrupperna på ridskolan omfattade till stor del hur stora grupper eleverna delades in i, hur långa lektionerna var samt hur de sätter ihop grupper och ekipage (se figur 1). Intervjuerna var även intresserade av hur respondenterna arbetade kring genusfrågor och åldrar när de satte ihop grupper.

Figur 1: Ridlektionernas tidsomfång per lektion

R1

Varje elev på ridskolan tilldelades en egen ridlärare men de kunde rida flera samtidigt i en grupp. Enligt respondenten hade en del ryttare fysiska och psykiska störningar som krävde full övervakning och stöttning. Enligt respondenten var en del ryttare på väg att slussas in i grupplektioner efter en period med endast privatlektioner. Det fanns totalt 22 elever på ridskolan som lever med någon typ av funktionsnedsättning.

R2

Eleverna på ridskolan var enligt respondenten jämnt fördelade mellan vuxna, barn, kvinnor och män. Totalt fanns det cirka 26 elever som lever med någon typ av funktionsnedsättning. Eleverna rider oftast enskilt och i naturen. Vid gruppridning blir varje elev tilldelad varsin ridlärare. En del ryttare hade efter samråd med ridlärare beslutat att rida på ridbana.

R3

På ridskolan var det cirka 55 ryttare som lever med någon typ av funktionsnedsättning och de delades upp i grupper som matchar individernas förutsättningar och mål. I grupperna var det mellan tre och sju elever per lektion.

R4

Ridskolan hade fyra lektioner i veckan för personer med funktionsnedsättningar. Grupperna var blandade sett till kön och åldrar. Två grupper var ponnygrupper för barn/yngre elever och två grupper hade större hästar för vuxna/ungdomar. De hade cirka tio elever i varje grupp och 36 medlemmar som lever med någon typ av funktionsnedsättning.

R5

Under en arbetsvecka som innefattade måndag till lördag så undervisades totalt fem grupper om dagen. Alla grupper blandades oavsett ålder, kön, etnicitet, funktionell störning eller dylikt. Grupperna sattes ihop utifrån erfarenhet och ryttarnas individuella mål. I de största grupperna red som max sju elever och i de minsta grupperna var de fyra stycken.

Ridskolehästarna som användes på lektionerna på R5 valdes efter individen genom rätt storlek och psyke. Respondenten beskrev det som att på vissa av lektionerna där elever med funktionsnedsättningar rider med kan det ibland behövas hästar som är lägre i mankhöjd. På så vis kunde instruktören lättare hjälpa ryttaren från marken.

R6

Ridskolan erbjöd pararidning på måndagar, tisdagar och torsdagar och det fanns totalt tre grupper för elever med funktionsnedsättningar. Grupperna innehöll max

tre elever per grupp men har som mest varit sex stycken elever. R6 anser att idén med ryttarnas utveckling hade fallerat om det hade varit fler elever.

4.2. Mål för eleverna

Majoriteten av studiens respondenter satte upp en terminsplanering och en lektionsplanering, alternativt mål som eleverna förväntades uppnå på respektive ridskola. Målen varierar utifrån ridskolornas möjligheter och utvecklingsplan för verksamheten. De flesta målen sattes upp individuellt utifrån elevernas fysiska och psykiska förutsättningar.

R1

Specifika mål sattes upp av ridlärarna på ridskolan tillsammans med eleven om de kunde föra sin egen talan, alternativt tillsammans med elevens personliga handledare. Målen kunde till exempel vara att bli mer rörlig, träna upp balansen, klara av att ta sig utanför dörren, rida över bommar eller för vissa att medverka på en tävling. Målen varierade utifrån grad och typ av funktionsnedsättning. Ridlärarna ser fördelar i att låta eleverna med funktionsnedsättningar vara med på evenemang som övriga elever på ridskolan är med på. De anordnar små tävlingar samt pay and ride eller pay and jump utformade efter ekipagen. De har hittills inte åkt iväg med skolhästarna utan endast hållit sig på anläggningen.

R2

Vissa elever hade önskemål om att få rida inne i ridhuset eller på utebanan. Under lektionerna var målen att prova att flytta för skänkeln och styra med tyglarna. R2 hade planer på att starta grupper med någon form av habilitering vilket är specialvård för personer med funktionsnedsättningar "vi skulle vilja ha ett samarbete med någon slags habilitering så att vi får hjälp av dem, för vårans profition är ju hästar och ridning" berättade respondenten. Tävlingar för personer med funktionsnedsättningar har tidigare inträffat.

R3

Det sattes upp särskilda mål för barn som kommer från rehabiliteringscenter. Barn och ungdomar fick själva sätta upp små mål där vissa sätter som mål att de vill rida för skojs skull medan andra vill kunna vara med och tävla.

R4

Ridlärarna använde sig mycket av egen erfarenhet från deras egen ridning i undervisningen för personer med funktionsnedsättningar. Målet var att försöka få ryttarna mer självgående efter sin egen förmåga. R4 hade som mål att ridningen skulle bli mer som sportridning istället för terapiridning.

R5

En långsiktig vision som R5 hade med sina elever på ridskolan var att de skulle kunna tävla på ridskolehästarna i framtiden. Detta skulle gälla både elever med funktionsnedsättningar och elever utan dem. Ridskolan hade planer på att anpassa anläggningen ytterligare för exempelvis rullstolsburna personer. De vill bygga fler uppsittningsplatser med tillhörande ramper längs ridvägarna runt om anläggningen för att eleverna lättare ska ta sig upp på hästen även utomhus. R5 hade mål om att utveckla punkter på det pedagogiska planet för att göra lärandet tydligare för eleverna. "vi har ju jättemycket på det pedagogiska planet som vi skulle vilja utveckla för våra ryttare, ännu mera material och så till ridhuset och tydlighet på ridvägarna med olika skyltar"

R6

Enligt R6 var kroppskännedom en förutsättning för att få ut så mycket av ridningen som möjligt. Respondenten beskrev det som att eleverna tillsammans med ridlärare satte upp individuella mål utifrån de förutsättningar som eleven har. R6 har drömmar om att få stöd från radiohjälpen för att få bidrag till avsuttan träning för personer som lider av psykisk ohälsa. Det ska syfta till interaktionen med hästen och att citerat "Vara med ett djur och känna att det här är någon som är viktigare än jag" kan generera i att personer känner sig mer värda enligt R6.

Ridskolan erbjuder barnhabilitering där de under en session lät barnen ligga på mage på hästens rygg. När hästen skrittar gav det många impulser till barnets kropp då gångarten skritt är likt människans gång. Elever som satt i rullstol kunde då få känslan att "plötsligt få fyra ben och gå i skogen" enligt R6. Möjligheterna var enligt R6 stora då det ansågs vara bra för kropp och själ med pararidning. En vision som de hade på ridskolan var att en dag kunna låta eleverna med funktionsnedsättningar tävla på ridskolehästar.

4.3. Utmaningar och möjligheter

Respondenterna fick frågor som berörde utmaningar och möjligheter med att bedriva verksamhet för personer med funktionsnedsättningar. De fick bland annat svara på vad de ansåg var de största skillnaderna med att undervisa lektioner för personer med funktionsnedsättningar och lektioner för personer som inte lever med någon typ av funktionsnedsättning.

R1

Ridskolan uppmärksammade att det är bra att vara uppfinningsrik som ridlärare. En del elever kunde inte prata, andra kunde inte höra och en del hade kroppsdelar de inte kunde använda. Ridlärarna jobbade med olika sätt för att få eleverna att förstå. Den största utmaningen var kommunikation och förståelsen mellan ridlärare och elever som lever med funktionsnedsättningar, framförallt under pågående lektion.

R2

Den största utmaningen är enligt R2 kommunikationen. Eleverna på ridskolan kunde inte alltid föra sin egen talan. De kom ibland med assistenter som inte hunnit lära känna eleven. De kan då inte tyda signaler som att de till exempel är rädda eller sitter snett i sadeln. Ridlärarna hade ingen utbildning i sjukgymnastik vilket också var en utmaning då de jobbade tillsammans med eleverna att få dem mjuka i kroppen samt förbättra deras balans. Utan utbildningen kan det försvåra i vissa situationer eller ta längre tid att uppnå det resultat de är ute efter. Den ekonomiska biten kan vara en utmaning då ridskolan endast går runt, det vill säga varken plus eller minus.

R3

De största skillnaderna mellan elever som lever med funktionsnedsättningar och inte ansåg R3 var: glädjen hos ryttarna i stallmiljö, att en del har svårare att transportera sig själva och den allmänna friheten. Personerna med funktionsnedsättningar uttryckte sin glädje i ett större omfång än personerna utan dem, framförallt de med psykiska nedsättningar. Det ansågs inte vara en större utmaning att undervisa elever med funktionsnedsättningar rent teoretiskt även om eleverna kan få kramper ibland eller har svårt att förstå vissa saker.

När R3 fick frågan "Har ni några planer för att utveckla pararidningen på ridskolan?" svarade respondenten bland annat att de för tillfället inte känner behovet av att utveckla. De vill däremot värna om den verksamhet de har för personer med funktionsnedsättningar. De anordnar ibland klubbävlingar som eleverna med funktionsnedsättningar är välkomna att vara med på.

Organisationen *rörelsehindrade barn och ungdomar* har hjälpt en elev som varit aktiv i många år på R3 som blev tvungen att sluta rida på grund av att funktionsnedsättningen utvecklades. Organisationen köpte en häst och en vagn så eleven kunde fortsätta inom ridsporten trots att det inte innefattade ridning. På så vis förhåller sig ridlärare på R3 aktivt kring frågan om pararidningens utveckling och framtid på ridskolan.

R4

R4 ansåg att utmaningarna var att undervisa personer som lever med funktionsnedsättningar i grupp då eleverna behöver olika mycket stöd. Det ledde till att det var svårt att lägga lektionerna på en rimlig nivå som passar alla. På ridskolan fanns ungdomar utan funktionsnedsättningar som själva red på ridskolan som var medhjälpare på paralektionerna. R4 uppfattade att det var lättare att undervisa personer som hade en fysisk funktionsnedsättning medan de elever som lever med psykisk nedsättning kunde vara något mer utmanande. Verksamheten drevs med hjälp av fondpengar och bidrag. Ridlärarna jobbade ideellt vilket kunde ses som en utmaning för att få undervisningen och engagemanget bland personal att hållas i rullning.

R4 erbjuder sina elever med funktionsnedsättningar något som kallas lördagsaktiviteter. Under lördagsaktiviteterna anordnas evenemang som blåbärsdressyr eller blåbärshoppning där eleverna får tävla mot varandra.

R5

Ridskolan uppmärksammade att det kan krävas fler insatser och resurser samt tydligare riktlinjer för personer som behöver extra stöd. De måste vara noggranna i undervisningen med tydlig och rak kommunikation. R5 beskrev en situation där en elev hade blivit ombedd att inte springa i stallet då det gör hästarna oroliga varpå eleven istället börjar hoppa i stallet då R5 inte hade antytt något om det. Respondenten berättade då att lösningen istället borde ha varit att säga "gå i stallet" till eleven som är en konkret tillsägelse. En möjlighet är därför att utveckla kommunikationen mellan ridlärare och elever.

R6

Respondenten ansåg att personer utan funktionsnedsättningar oftast har starka åsikter och höga prestationskrav på sig själva att lyckas. Därmed sågs det som en mer utmaning och att dessa grupper är mer påfrestande att undervisa. Att undervisa personer som lever med någon typ av funktionsnedsättning var enligt respondenten en form av socialt sammanhang dit människor kunde komma för att ha kul och för att undvika stress.

R6 beskrev effekten av terapiridning och dess påverkan på ryttarna. Hur elever som inte kan gå själva får fyra ben på hästens rygg och i princip kan gå själva. Respondenten gav ett exempel om en elev som hade blivit rädd i samband med hästhantering och hur instruktören löste det genom att låta eleven spendera sina lektioner med att leda och borsta hästen. Det resulterade i att eleven i slutändan inte kände en rädsla i hästens närhet då personen själv fick sätta tempot på sin utveckling.

4.4. Utveckling och framtid

Något som framgick i sökningsprocessen av ridskolor var att informationen om pararidning inte alltid fanns på hemsidorna eller var svår att hitta. Respondenterna fick svara på hur de förhöll sig till bland annat marknadsföring för verksamhetens nuvarande och framtida ändamål på ridskolan. Syftet var att ta reda på om verksamheten når ut till rätt målgrupp som är ryttare med funktionsnedsättningar. Genom att redogöra för hur respondenterna ser på marknadsföringens betydelse blev det tydligare hur de såg på ridskolornas utveckling och framtid.

R1

R1 valde att marknadsföra verksamheten via ridskolans hemsida, i tidningen genom ett reportage samt via kommunen. Ridskolan hade en stor verksamhet inom

pararidning vilket skrevs ned i reportaget. Handikappförbundet inom kommunen har även haft stor betydelse för verksamheten.

R2

R2 valde att inte marknadsföra verksamheten med ridning för personer med funktionsnedsättningar då det inte hade gynnat den ekonomiskt enligt respondenten. Pararidningen gick plus minus noll ekonomiskt vilket innebär att de skulle behöva höja priserna för att lägga mer pengar på exempelvis marknadsföring. Skulle de höja priserna var hypotesen att inte många hade haft råd att fortsätta. "Det är svårt att driva någonting som kanske inte är så vinstbärande" beskrev respondenten.

R3

R3 hade en aktiv parasektion som marknadsför ridning för personer med funktionsnedsättningar. De sökte även fonder och bidrag för att få fler möjligheter till hjälpmedel. Ridskolan hade bland annat fått bidrag i form av hjälpmedel till blinda via *Allmänna arvsfonden*. De ville inte utveckla verksamheten inom något specifikt område men respondenten beskrev att de vill värna om det som redan finns. "Att verkligen värna om det vi har för vi har ett fantastiskt gäng, ett gäng med människor som jobbar med det här och har gjort i många många många år så att man vill hålla de levande och hålla igång alltihopa de här"

R4

Den största marknadsföringen var genom hörsägen. Föräldrar vars barn som lever med funktionsnedsättningar kontaktade varandra och fick veta att ridskolan erbjöd ridgrupper för barnen. Det förekom att elever med funktionsnedsättningar börjat rida i en grupp för personer utan funktionsnedsättningar men sedan insett att det var för svårt. Då har de fått hjälp av ridskolan att anpassas till en mer lämplig grupp.

R5

Marknadsföringen på ridskolan har generellt varit dålig genom åren men något som personalen vill ändra på. Ridskolan har haft öppet stall, ponnyridning, satt upp lappar på skolor och spridit affärsidén via sociala medier för att locka dit fler folk. R5 tror på idén att nöjda elever bidrar till gott ord för ridskolan. Skulle en elev vara intresserad av att börja rida på ridskolan så sker kontakten och anmälan antingen via mail eller genom att ringa till ridskolans telefon. Efter det bokas det in en provridning för att placera eleven i en grupp som matchar elevens förutsättningar och mål.

R6

Den marknadsföring som fanns var den som var skriven på ridskolans hemsida. Kommunen vet om att verksamheten är stor och bedriver pararidning. De har bidragit med en check från Framtidsbanken på 140 000 kronor i februari år 2021 för att köpa in ridskolehästar. Styrelsen har varit viktig för ridskolan då de har ordnat med event som prova-på-dagar som har lockat fler medlemmar. Skulle en

elev vara intresserad av att börja rida på ridskolan eller av grupper för personer med funktionsnedsättningar hade ridskolan en telefon som går att ringa till.

4.5. Utrustning och anläggning

Samtliga ridskolor hade tillgång till en anläggning anpassad för rullstolsburna gällande större passager, hissar, ramper och toaletter anpassade för rörelsehindrade men av varierande kvalitet och omfattning. Samtliga ridskolor kunde erbjuda anpassad utrustning till både hästar och ryttare som kunde underlätta för både ridlärare och elever, även där av varierad kvalitet och kvantitet. Respondenterna beskrev bland annat hur samtliga sadlar och tyglar som används på lektioner för personer med funktionsnedsättningar är anpassade på olika vis. En del sadlar är individanpassade och går att justera om beroende på vad ryttaren behöver för stöd. R5 erbjöd en sadel med justerbara klossar som går att placera på ett sätt som gör att personer som är delvis förlamade har möjlighet att hålla balansen. För att underlätta i ridundervisningen kunde färgade tyglar användas. Detta för att lättare kunna instruera personer med psykiska svårigheter att hålla händerna på en viss färg. Det var enligt respondenterna lättare än att instruera eleverna att korta eller långa en viss längd på tyglarna. Pedagogisk utrustning är en möjlighet för ridlärares undervisning för personer med funktionsnedsättningar. Det är dock en utmaning att använda dem korrekt och att ha tillräckligt med resurser.

5. Diskussion

5.1. Urval och avgränsning

En svårighet för genomförandet av studien var att komma i kontakt med aktuella ridskolor. Mejlkonversationerna hamnade emellanåt i fel inkorg vilket skapade förvirring. Tidpunkten hade troligen betydelse då det var strax efter årsskiftet och samtliga ridskolor hade fullt upp med övrigt arbete och kollade därför inte mejlkorgen kontinuerligt. När konversation väl skapats mellan ridskola och skribent var det även en svårighet att hitta en tidpunkt att genomföra intervjun som passade samtliga parter.

Det underlättade tidsmässigt att intervjun ägde rum digitalt, ett fysiskt besök hade krävt mer tidsplanering. Fysiska besök hade däremot inbjudit till ett mer personligt möte mellan respondenter och intervjuare. I och med ett sådant möte hade även personliga uttryck från respondenterna kunnat vägas in i resultaten. Skribenterna hade även kunnat få möjlighet att själva analysera hur ridlärarna undervisar en lektion för elever med funktionsnedsättningar. Efter genomförda intervjuer uppstod komplikationer med inspelningsmaterial från intervjun med R4 vilket medförde en utdragen process i resultat och slutgiltiga svar blev fördröjda.

Under kartläggningsprocessen av ridskolor blev det tydligt att marknadsföringen av pararidning på ridskolors hemsidor generellt var svag och inte alltid lättillgänglig. Det blev tydligt under forskningsprocessen att det måste ändras på för ridskolornas positiva framtid för ryttare med funktionsnedsättning. Under första kartläggningen av ridskolor saknade många ridskolor information om just pararidning och sorterades därför bort från urvalet av vilka ridskolor som skulle medverka i intervjuerna. Detta för att få underlag att arbeta med och endast intervju ridskolor som hade tidigare erfarenhet av att undervisa personer med funktionsnedsättningar. En del ridskolor som kontaktades meddelade även att de i dagsläget inte har någon aktiv grupp för funktionsnedsatta och uteslöts därmed från att medverka i en intervju.

5.2. Reliabilitet och validitet

Intervjuerna spelades in med mobiltelefon och transkriberades därefter. Intervjun med R4 fick komplikationer då inspelningsmaterialet förlorades. Ridskolan

kontaktades via mejl om komplettering på det material som hade gått förlorat. En förbättring av metod hade varit att spela in intervjuerna på fler ställen samtidigt. På så vis säkerställs materialet om det skulle gå förlorat på ett ställe. Övriga intervjuer gick smidigt.

Enligt Bryman (2017) skall reliabilitet och validitet vara i åtanke i vetenskapliga studier för att skapa tillförlitlighet och giltighet. Med tillförlitlighet menas att resultatet är tillförlitligt, det vill säga att det studerar det som avses att studera. Med giltighet menas att studien bör kunna göras om och få samma resultat. Reliabilitet syftar till om mätningarna som utförs är densamma över tid som i sin tur skapar validitet för studiens resultat. Ridskolornas verksamhet kan förändras över tid i form av antal medlemmar, ekonomi, hästar etcetera. Det innebär att det inte är en självklarhet att resultaten som togs fram i denna studie är densamma om exempelvis ett års tid. Därav blir studiens reliabilitet och validitet svår att fastställa men det ger en indikation på hur det ser ut i dagsläget.

Eftersom studien var en kvalitativ intervjustudie där respondenterna fick svara på öppna, semistrukturerade frågor fick inte alla ridlärare exakt samma frågor. De 20 grundfrågorna var samma för samtliga, medan en del ridlärare fick följdfrågor beroende på om intervjuerna ansåg att de fått tillräckligt med information eller inte. Resultaten skulle därför inte bli exakt likvärdiga om studien gjordes på nytt med nya ridlärare som respondenter. Med urvalet som gjordes och frågorna som ställdes kunde en övergripande slutsats dras av resultaten.

5.3. Utmaningar och möjligheter på ridskolorna

5.3.1. Utmaningar

En fråga som respondenterna fick svara på var "Vilken är den största skillnaden med att undervisa paragrupper och personer utan funktionsnedsättningar?". Respondenten från R5 beskrev hur de noggrant jobbar med säkerheten på ridskolan men att det kan vara en utmaning att ha koll på allt. Likt studien av Nordmark & Wisén (2011) är de på R5 noga med att alltid ha ett säkerhetstänk i stallet och ser till att "alltid vara steget före". Respondenten från R5 beskrev också att det inte borde vara någon större skillnad på hur undervisningen går till rent teoretiskt sett, "ryttare som ryttare" sa ridläraren.

En annan utmaning som framkom av resultaten var att överkomma en del elevers rädslor av att rida med funktionsnedsättningar. I artikeln från tidningen *Svensk idrottsforskning* skriven av Lundquist Wanneberg (2014) beskrev en av respondenterna lyckan av att komma ut i skogen och rida utan att vara begränsad av rullstol. R6 beskrev liknande situationer i samband med barnhabiliteringen på

ridskolan. Personer som inte kan gå själva kan få uppleva känslan av att få fyra ben och kunna gå ute i skogen vilket beskrevs som en enorm lycka. R6 beskrev även en berättelse om en elev som blivit rädd men som fått andra uppgifter att utöva istället i stallet. Resultaten var positiva och väl uppskattade av eleven och går att jämföra med resultaten i studien av Lundquist & Wanneberg (2014). I en liknande studie av Lindgren (2017) framgick det att om personer är mottagliga för terapiridning kan det användas som behandlingsform i många olika situationer förutom kroppsträning. Ett exempel på det var för personer med autism eller psykisk ohälsa såsom ångest (Lindgren 2017). Respondenten R5 berättade att rädsla kan vara en återkommande utmaning men att det blir enklare ju bättre relation till eleven de har. "Man lär känna eleverna och kan se att vissa är rädda eller att de hamnat snett eller att de inte vågar vågar sitta i den här liften som lyfter upp dem på hästen" beskrev ridläraren.

En tydlig utmaning var även faciliteternas begränsningar gällande anpassning av anläggning för personer med funktionsnedsättningar. Enligt byggnadsstadgan säger lagen att allmänna platser skall utformas och anpassas så att de kan nyttjas av personer med funktionsnedsättning (Sveriges riksdag 2008). Det gäller att verksamheten har en god ekonomisk grund att förlita sig på vid exempelvis ombyggnationer av faciliteter. R2 beskrev ekonomin som knapp och att verksamheten mer eller mindre går plus minus noll med deras pararidning. Ekonomin spelar även roll om verksamheten ska ha råd att införskaffa specialanpassad utrustning till elever med funktionsnedsättningar. I ett sådant läge är det ett dilemma om ridskolan bör utforma fler fördelar för personer med funktionsnedsättningar att vistas på anläggningen, eller om de bör satsa på ett större kapital som i sin tur kan medföra att det blir färre pararyttare.

Samtliga respondenter menar att ridlärare bör vara både flexibla och uppfinningsrika för att undervisa personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Med uppfinningsrik menade respondenterna att kunna variera lektionsupplägg, något som kunde vara en utmaning för vissa ridskolor. Detta för att det kan bli svårt att gå ifrån lektionsplanering och föra att ridskolornas ekonomi inte alltid tillåter all typ av uppfinningsrikedom då exempelvis fler resurser kostar pengar.

5.3.2. Möjligheter

Ridlärarna undervisade olika antal grupper i veckan med olika antal elever i varje grupp. På R1 och R2 undervisar ridlärarna endast privatlektioner för personer med funktionsnedsättningar medan övriga ridskolor undervisade i grupper. De hade delade åsikter om vad som var mest effektivt och inte. Ridläraren på R2 ansåg att pararidningen blev som ett tillfälle för hästarna att skrittas ut vilket även gynnade personerna med funktionsnedsättningar som ville rida. Ridläraren på R5 däremot ansåg att det inte borde vara någon större skillnad på att undervisa i grupp och privat så länge individerna har anpassats till varandra och till hästarna för bästa möjliga resultat.

Att vara en del av en gemenskap var något som samtliga respondenter ansåg var en bidragande faktor till det valda yrket som ridlärare. Dels en gemenskap till hästen och dels gemenskap mellan elever och ridlärare. Samspelet mellan ridlärare och elev kan vara svårt men respondenterna beskrev att det är det som gör yrket så roligt. Hildestrand (2008) beskriver också, i sin uppsats om kommunikation mellan ridlärare och elev, att gemenskap är en bidragande faktor till ett gott samspel. Förhöjd självkänsla och tillhörande gemenskap berättar Lundquist Wanneberg (2008) om i tidningen *Svensk idrottsforskning* som även respondenterna indikerade var viktigt.

En av de främsta möjligheterna respondenterna såg med att undervisa personer med funktionsnedsättning var att ge eleverna mål att se fram emot. Det positiva var att målen kunde skifta mellan fysiska mål som bättre kroppslig rörlighet och individuella mål som att övervinna en rädsla. R4 hade som mål att eleverna efter förmåga en dag skulle kunna vara mer självgående. På så vis blir ridningen mer som sportridning istället för terapiridning.

5.4. Utveckling och framtid på ridskolorna

Enligt de globala målen (2021) är en förutsättning för hållbar utveckling *minskad ojämnlighet*. Ledorden är *Leave no one behind* och syftar till att alla rätt till en del av samhället (Globala målen 2021). Respondenternas ridskolor har likt regeringen och föreningsidrotterna valt att följa de globala målen och satsat på integreringsmöjligheterna för svensk ridskoleverksamhet för att normalisera olikheter bland eleverna. Ett annat mål som är viktigt för Svensk ridskoleverksamhet är mål 8.4: *Förbättra resurseffektiviteten, konsumtion och produktion*. Respondenterna i den här studien ville samtliga förbättra anläggningens faciliteter och öka resurstillgångar av exempelvis utrustning till ryttare och hästar. Däremot är det en ekonomisk fråga samt en hållbarhetsfråga då det medför ökad produktion samt konsumtion. Mål 8.4 talar för att vid år 2030 bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring samt uppnå hållbar konsumtion och produktion som främjar miljö och samhälle.

För att pararidningen på Sveriges ridskolor ska ha en framtid är det viktigt att ridskolorna också arbetar för dess överlevnad. Respondenterna i studien hade olika syn på hur utveckling kan ske och hur en eventuell framtid ser ut. Marknadsföring av ridning för funktionsnedsatta var exempelvis något som en del ville satsa stort på för att rekrytera fler elever medan andra ansåg det som en för stor ekonomisk utgift.

När det gäller tävling har R1, R3, R4 och R5 gemensamt att de erbjuder någon form av tävling till sina pararyttare. Ridskolorna har erbjudit eleverna att tävla även om det bara varit klubbnivå eller endast inom gruppen, något som uppskattats av eleverna. De ville däremot utveckla möjligheterna för eleverna att tävla. R5 har exempelvis som vision att kunna anordna riktiga tävlingar och inte endast inom ridgrupperna på lektionstid. R6 har som vision att också kunna låta deras pararyttare

tävla så fort restriktionerna för Covid-19 släppts. Det viktiga i frågan om tävling är att eleverna själva måste ha en talan och inte bli pressade av ridskolan. I boken av Kohe & Peters (2017) beskrivs just balansen mellan att bli pushad och ha en stöttepelare vilket blir väldigt tydligt på ridskolorna och för eleverna med funktionsnedsättningar. Valet bör komma från eleverna själva och inte från ridlärarnas egna engagemang, även om det är bra att vara engagerad som ridlärare.

Diskrimineringslagen står för allas rätt till framkomst på allmänna platser samt att ingen skall behandlas annorlunda på grund av en eventuell intellektuell eller fysisk störning (Sveriges riksdag 2008). Respondenterna i den här intervjustudien arbetar för allas välkomnande på ridskolan i form av exempelvis anpassade anläggningar och anpassad utrustning även om dessa till viss del är begränsade i olika omfattning. Det förekom sadlar med justerbara klossar för stabiliseringens skull samt färgade tyglar i pedagogiskt syfte. Det var ingen av respondenterna som angav att de använde en vacuumsadel som Lindgren (2007) beskrev i sin studie. Det kan vara en möjlighet för framtiden på samtliga ridskolor då det bidrar till en stabilare balans för ryttarna. En utvecklingsmöjlighet som antydde var att skaffa ett samarbete med någon form av rehabcenter. Det hade möjligtvis kunnat skapa fler sätt att vara uppfinningsrik även under lektioner med hjälp från utbildad personal om ämnet. Det var även därför som R2 önskade starta habilitering där utbildad personal kan hjälpa eleverna med funktionsnedsättningar.

5.5. Framtida studier

Hade studien gjorts om och rådande situation gällande Covid-19 inte hade haft betydelse hade digitala besök bytts ut till fysiska besök. Då hade även personliga intryck räknats med i resultaten. Skribenterna hade exempelvis kunnat observera lektioner för ryttare med funktionsnedsättning och analyserat bland annat utmaningar och möjligheter för ridlärare på ridskolor.

I framtiden hade det varit intressant att göra en större studie med fler ridskolor och ridlärare. Dels med intervjuer men ett annat alternativ hade varit att med hjälp av enkäter till alla Sveriges ridskolor kartlägga hur stor del som aktivt bedriver verksamhet för personer med funktionsnedsättningar. Enkäter hade gett ett mer exakt svar och gett ett mer exakt resultat i ett större omfång. Studien hade också kunnat genomföras från andra perspektiv än endast från ridlärarens perspektiv att undervisa personer med funktionsnedsättningar. Antingen genom intervjuer med elever som lever med en funktionsnedsättning eller ur ridlärarens perspektiv om upplevelsen att vara ridlärare i allmänhet. Detta hade gett en bredare kunskap och resultat om ämnet. Det skulle även gå att genomföra en likvärdig studie som denna om några år för att se om ridskolorna utvecklat verksamheten för personer med funktionsnedsättningar.

5.6. Slutsats

Slutsatsen av den här intervjustudien var att utmaningarna av att undervisa ryttare med funktionsnedsättningar är fler än möjligheterna. Utmaningarna var att skapa en säker miljö och att kunna nå fram till eleverna på ett pedagogisk vis. Ytterligare utmaningar var anläggningarnas faciliteter samt att få verksamheten att gå runt ekonomiskt. Möjligheterna som framhölls var främst att verksamheten skapade gemenskap och gav eleverna mål att se fram emot, exempelvis tävling. Det fanns stor utvecklingspotential gällande utvecklingsmöjligheterna på ridskolorna. Ridlärarna hade en ambition och önskan att ridskolorna ska kunna erbjuda en ännu mer anpassad anläggning. De avsåg därför att kunna utveckla anläggningen i form av: fler ramper, bättre utrustning och pedagogiska läromedel.

Referenser

Litteratur

- Aust, C & Tallkvist, A. 2008. *Idrott för barn och ungdomar med funktionsnedsättning*. Examensarbete, Specialpedagogiska institutionen. Stockholm: Stockholms universitet. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:199761/FULLTEXT01.pdf>
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber Ab.
- Bryman, A. (2016) *Social research methods*. 5e upplagan. New York, United States of America. Oxford University press. (Social research methods; 5)
- Ericson, J. 2014. *Den halte, lytte, blinde och döve hästmänniskan*. Kandidatuppsats, Sveriges [Lantbruksuniversitet](https://stud.epsilon.slu.se/6611/1/ericson_j_140412.pdf) https://stud.epsilon.slu.se/6611/1/ericson_j_140412.pdf
- Flygare, Siv & Forsberg, H. 2005. *Hästar som redskap i medicinsk behandling*. Examensarbete, Institutionen för hälsovetenskap. Luleå: Luleå tekniska universitet. Vol: 60 <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1018718/FULLTEXT01.pdf>
- Gilson, C. & Dymond, S. (2011). Constructions of Disability at a University in Hong Kong: Perspectives of Disabled Students, Staff Members, and Instructors. *Disability studies quarterly*, vol. 31 (2), <http://dx.doi.org/10.18061/dsq.v31i2.1589>
- Hildestrand, Lilian. 2008. *Kommunikation mellan ridlärare och elev: Röstens betydelse för samspelet vid en ridlektion*. C-uppsats, Stockholms universitet. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:199758/FULLTEXT01.pdf>
- Kohe, Geoffery Z och Peters, Derek M. 2017. *High performance disability sport coaching*. London & New York: Routledge
- Lindgren, U. 2007. *Arbets terapeuters erfarenhet av terapi ridning*. Kandidatuppsats, Lunds universitet.

McMaster, S., Culver, D., Werthner, P. 2012. *Coaches of athletes with a physical disability: a look at their learning experiences, Qualitative research in sport, exercise and health*. Vol. 4:2. ss. 226-243.

<https://doi.org/10.1080/2159676X.2012.686060>

Nordmark, A & Wisén, S. 2011. *Viktiga faktorer för säkerhet och tillgänglighet vid hästhantering ur rullstolsburna ryttares perspektiv*. Examensarbete, Sveriges lantbruksuniversitet.

https://stud.epsilon.slu.se/3184/1/Nordmark_a_110828.pdf

Vetenskapsrådet. 2002. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet

<file:///C:/Users/priv/AppData/Local/Temp/Forskningsetiska%20principer.pdf> [Hämtad 2020-11-12]

Von Arbin, C. (1994). *Hippoterapi*. Färentuna: Kikkuli förlag AB.

Wareham, Y., Burkett, B., Innes, P. & Lovell, G.P. 2017. *Coaching athletes with disability: preconceptions and reality*. Sport in Society. Vol. 20. ss. 1185–

1202. <https://doi.org/10.1080/17430437.2016.1269084>

Internet

Globala målen (2021). 8: *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt*,

<https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-8-anstandiga-arbetsvillkor-och-ekonomisk-tillvaxt/> [Hämtad 2021-05-16]

Globala målen (2021). 10: *Minskad ojämnlighet*,

<https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/mal-10-minskad-ojamlikhet/> [Hämtad 2021-05-05]

Hästsverige (2020). *Profiler i hästSverige - Felicia Grimmenhag*,

<https://hastsverige.se/prfiler-i-hastsverige/felicia-grimmenhag/> [Hämtad 2021-03-26]

Institutet för hälsa och välfärd “THL” (2018). *Om att använda rätt begrepp – funktionshinder, funktionsnedsättning eller funktionsvariation?*,

<https://blogi.thl.fi/sv/om-att-anvanda-ratt-begrepp-funktionshinder-funktionsnedsattning-eller-funktionsvariation/> [Hämtad 2021-05-05]

Lundquist Wanneberg, Pia. 2014. Att bli sig själv igen – ridning för fysiskt funktionsnedsatta. *Svensk idrottsforskning*. Ss. 31-34 <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:752680/FULLTEXT01.pdf> [Hämtad 2020-11-13]

Myndigheten för delaktighet (2020). *Statistik om personer med funktionsnedsättning*, <https://www.mfd.se/resultat-och-uppfoljning/kunskapsunderlag/funktionshinderspolitikens-utveckling/statistik-om-personer-med-funktionsnedsattning/?fbclid=IwAR3f8hK8Bac8HahdqRpT9IoqVpPnBRhH141b1T8JuaYY4FgDTkDXoJoSFJo> [Hämtad 2021-05-03]

Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna “FUB” (2018). *Funktionsnedsättning eller funktionshinder*, <https://www.fub.se/utvecklings-storning/vilket-ord-anvands/funktionsnedsattning-eller-funktionshinder/> [Hämtad 2021-05-05]

Svenska parasport magasinet, Eriksson, A. 2017. Inkluderade paraidrotter, Pararidning. *Tidningen parasport*. ss. 8-14 <https://www.parasport.nu/globalassets/svenska-parasportforbundet-och-sveriges-paralympiska-kommitte-svenska-parasportforbundet/dokument/tidningen-parasport/2017/tidningen-parasport-no-3-2017.pdf> [Hämtad 2020-11-13]

Svenska ridsportförbundet (2004). *Handikappridning på ridskola*, <http://www2.ridsport.se/t2.aspx?p=90991> [Hämtad 2020-11-29]

Svenska ridsportförbundet (2014). *Säkerhetspolicy för Svenska ridsportförbundet*, https://www.ridsport.se/globalassets/svenska-ridsportforbundet/dokument/forbund/policydokument/sakerhetspolicy_2014.pdf [Hämtad 2021-05-16]

Svenska ridsportförbundet (2017). *En ridsport för alla - En rapport om ridsport och integration i samarbete med Malmö högskola*, <https://www.ridsport.se/globalassets/svenska->

[ridsportforbundet/dokument/forskning/svrf_integrationsrapport-web-ensidig.pdf](#) [Hämtad 2021-04-23]

Svenska ridsportförbundet (2018). *Vad innebär kvalitetsmärkt ridskola?*,
<https://idrottonline.se/IsabergsRK-Ridsport/ridskolatraningar/vadinnebarkvalitetsmarktridskola>. [Hämtad 2020-11-12]

Svenska ridsportförbundet (2019). *Pararidning*,
<https://www.ridsport.se/Distrikt/stockholmslansridsportforbund/forening/Pararidning> [Hämtad 2020-11-12]

Svenska ridsportförbundet (2020). *Klassificering och dispens*,
<https://www.ridsport.se/Aktuellt/Egnanyheter/2020/01/Klassificeringochdispens> [Hämtad 2020-03-20]

Sveriges riksdag (2008). *Diskrimineringslagen*,
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/diskrimineringslag-2008567_sfs-2008-567 [Hämtad 2021-03-23]

Sveriges paralympiska kommitté (U.å). *Ridsport*,
<http://paralympics.se/sommar/ridsport/>. [Hämtad 2020-11-12]

Författarnas tack

Vi vill tacka vår handledare Gabriella Torell Palmquist som har hjälpt oss genom skrivprocessen och stöttat oss i med- och motgångar. Vi vill även rikta ett stort tack till medverkande ridlärare som har delat med sig av sina erfarenheter på respektive ridskola.

Bilaga 1

5.6.1. Informationsbrev

Vi som kommer genomföra studien heter Ida Apelgren och Malin Karlsson. Vi studerar på Sveriges Lantbruksuniversitet på Hippologprogrammet i Strömsholm och går tredje och sista året.

Vi vill fråga dig om du vill delta i en studie i samband med ett kandidatexamensarbete inom hippologi. Syftet med den här studien är att undersöka verksamma ridlärares upplevelser och erfarenheter av att undervisa elever med funktionsnedsättningar på ridskola. Studien syftar också till att undersöka hur ridlärare ser på utvecklingsmöjligheterna för pararidning på Sveriges ridskolor.

Intervjun kommer att spelas in och den personliga information som vi kommer fråga efter är ålder, utbildning och arbetsbefattning. Er identitet kommer vara konfidentiell och ridlärarna som medverkar kommer benämnas som "ridlärare 1" "Ridlärare 2" etc. Intervjun kommer vara ca 30 min lång. Studiens resultat kommer att publiceras i en skriftlig rapport på Epsilon där samtliga personuppgifter kommer vara konfidentiella och de deltagande kommer vara anonyma.

Om du önskar få information om studiens resultat kommer det finnas möjlighet att få hela studien via mejl när den är klar. Om du önskar detta kan du bifoga din mejladress till ida.apelgren@hotmail.com.

Varmt välkommen att maila om det uppkommer frågor.

Tack på förhand!

Bilaga 2

5.6.2. Samtyckesblankett

☐ Jag har tagit del av tillhörande informationsbrev.

☐ Jag samtycker till att delta i studien ”Funktionsnedsättning inom ridsporten från ridlärares perspektiv – en kvalitativ intervjustudie”

☐ Jag godkänner att uppgifter om mig behandlas på det sätt som beskrivs i informationsbrevet.

☐ Jag godkänner att mitt svar spelas in med ljudinspelningsapparat och förvaras på det sätt som angetts i erhållet informationsbrev.

Plats och datum

Underskrift

Namnförtydligande

Bilaga 3

5.6.3. Frågorna

1. Hur gammal är du?
2. Vilken är din arbetsbefattning?
3. Har du någon utbildning? isåfall vilken?
4. Hur kommer det sig att du valde att jobba med hästar?
5. Hur länge har du undervisat personer med funktionsnedsättningar?
6. Hur långa är lektionerna?
7. Hur stora är grupperna?
8. Delar ni upp i ålder och erfarenhet eller blandar ni?
9. Hur många elever har ni totalt med funktionsnedsättningar?
9. Hur anmäler sig eleverna till eran pararidning?
10. Hur marknadsför ni den?
11. Vilken är den största skillnaden med att undervisa paragrupper och barn/vuxen grupper?
12. Vad är lättast respektive svårast med att coacha personer som lever med olika typer av funktionsnedsättningar?
13. Har eleverna både fysiska och psykiska variationer?
14. Har ni några specifika mål med paragrupperna vad de ska lära sig?
15. Har ni några planer för utveckling av pararidningen på ridskolan?
16. Har ni specifika tävlingar för dessa elever eller tävlar de tillsammans med de andra eleverna?
17. Har ni satt upp en lektionsplanering för varje lektion och en terminsplanering?

18. Hur många hästar har ni i verksamheten som kan gå lektioner med dessa elever och går de med anpassad utrustning?

19. Hålls lektionerna både inomhus och utomhus?

20. Hur har ni anpassat anläggningen för funktionsnedsatta?